

Полятикіна Л.І.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку

Отрох Т.В.

магістр спеціальності «Облік і оподаткування»

Сумський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НЕФІНАНСОВИХ АКТИВІВ В ЛІКАРНЯНИХ ЗАКЛАДАХ

(тут добавте фразу про лікарні їх значення та необхідність)

Бухгалтерський облік необоротних активів у бюджетних установах забезпечує систематичний контроль за надходженням, внутрішнім обігом та вибуттям основних засобів, їх збереженням, сприяє поліпшенню фінансово-господарської діяльності та розвитку соціальної сфери установ. І тому рівень технічного вдосконалення основних засобів, особливо їх активної частини, здійснює безпосередній вплив на якість послуг, що надаються, та на результати всієї фінансово-господарської діяльності.

Необоротні активи – це сукупність матеріально-речових і нематеріальних цінностей і об'єктів, що належать установі, забезпечують її функціонування та є її невід'ємною складовою.

“Нефінансові активи” – відносно новий термін в бухгалтерському обліку для бюджетного сектору, що з'явився в наказі Мінфіну від 31.12.2013 №1203. Нефінансові активи займають 1 клас I розділу балансових рахунків. Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, запасів, біологічних активів, капітальних інвестицій, зносу (амортизації) необоротних активів тощо.

До розділу № 1 «Нефінансові активи» входять такі синтетичні рахунки:

- 10 Основні засоби;
- 11 Інші необоротні матеріальні активи;
- 12 Нематеріальні активи;
- 13 Капітальні інвестиції;
- 14 Знос (амортизація) необоротних активів;

- 15 Виробничі запаси;
- 16 Виробництво;
- 17 Біологічні активи;
- 18 Інші нефінансові активи.

Проведемо короткий огляд кожного рахунку та визначимо їх основне призначення у бюджетних установах, користуючись національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО) та методичними рекомендаціями.

З метою організації бухгалтерського обліку у бюджетних установах основні засоби класифікуються за групами: основні засоби – рахунок 101 «Основні засоби та інвестиційна нерухомість розпорядників бюджетних коштів»; та інші необоротні матеріальні активи – рахунок 111 «Інші необоротні матеріальні активи розпорядників бюджетних коштів».

Важливо, що до малоцінних необоротних матеріальних активів зараховують предмети, вартість яких за одиницю не перевищує 6000 грн (без ПДВ), а термін використання перевищує 1 рік. Відповідно, якщо вартість предмету більша 6000 грн. то такий предмет відповідно до законодавства визнається об'єктом основних засобів.

Керуючись НП(с)БО 122 “Нематеріальні активи”, нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. Облік нематеріальних активів ведеться на рахунку 121 «Нематеріальні активи розпорядників бюджетних коштів».

Всі витрати на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, довгострокових біологічних активів потрібно обліковувати у складі капітальних інвестицій на рахунку 131 «Капітальні інвестиції розпорядників бюджетних коштів». Такі активи зараховуються до складу основних засобів або інших нематеріальних активів при введенні їх в експлуатацію.

У процесі експлуатації так звані «необоротні активи» поступово фізично і морально зношуються. Знос (амортизація) – це втрата об'єктом

основних засобів фізичних якостей або техніко-економічних властивостей, а внаслідок цього – і вартості; нараховується на основні засоби та нематеріальні активи, що знаходяться на балансі бюджетних установ та перебувають в експлуатації. В методичних рекомендаціях наведені типові строки корисного використання основних засобів та нематеріальних активів суб'єктів державного сектору. Для обліку та узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення/відновлення корисності та суму накопиченої амортизації основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації, призначено рахунок 141 «Знос (амортизація) необоротних активів розпорядників бюджетних коштів».

Основним нормативним документом, що визначає правила обліку запасів для бюджетних установ, є НП(с)БО 123 «Запаси» та згідно з якими запаси – це активи, які: утримуються для подальшого продажу, безоплатного розподілу передачі за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі звичайної діяльності суб'єкта державного сектору для подальшого споживання; перебувають у формі сировини чи допоміжних матеріалів для використання у виробництві продукції, при виконанні робіт, наданні послуг або для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору. Для бухгалтерського обліку запасів передбачений рахунок 151 «Виробничі запаси розпорядників бюджетних коштів». Для правильного відображення в обліку тієї чи іншої операції із запасами допоможуть Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору.

Відповідно до Порядку застосування плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі 16 рахунок «Виробництво» призначено для обліку й узагальнення інформації про витрати, пов'язані з організацією та наданням послуг, виконанням робіт, виготовленням продукції; 17 рахунок «Біологічні активи» – для обліку й узагальнення інформації про наявність і рух довгострокових та поточних біологічних активів рослинництва та

тваринництва, які здатні давати сільськогосподарську продукцію та додаткові біологічні активи; 18 рахунок «Інші нефінансові активи» призначено для обліку й узагальнення інформації про інші нефінансові активи, які не відображені на інших рахунках класу 1 «Нефінансові активи».

Варто зазначити, що суб'єкт державного сектору самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі визначає за погодженням з головним розпорядником бюджетних коштів облікову політику, а також зміни до неї.

Враховуючи те, що нефінансові активи є новим поняттям у бухгалтерській термінології, а на практиці – основними активами бюджетних установ, можна сказати, що нефінансові активи – це комбінований об'єкт бухгалтерського обліку, що містить інформацію про наявні необоротні і оборотні активи установи.

Список використаних джерел

1. Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16>).
2. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору” від 23.01.2015 № 11 (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15>).
3. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі” від 12.10.2010 № 1202 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10#n7>).
4. Наказ Міністерства фінансів України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку” від 28.03.2016 № 394 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0558-16>).
5. Журнал «Бухгалтерський облік» № 11, 2015 рік, ст. 10, 11.
6. Посібник Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.